

„Prin rugăciune și credință spre cinstea altarelor; să ne rugăm pentru beatificarea episcopilor greco-catolici, morți în faimă de martiri sub regimul comunist

PREOTUL ION AGÂRBICEANU

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Revistă de spiritualitatea și de cultură creștină a Societății

„EPISCOP DR. IOAN SUCIU”

Anul XIX Nr. 9 (225) septembrie 2012

Anul Credinței

11 octombrie 2012 - 24 noiembrie 2013

În Scrisoarea Apostolică „*Porta fidei*”, Papa Benedict al XVI-lea scria: „*Încă de la începutul slujirii mele ca succesor al lui Petru, mi-am amintit de exigența de a redescoperi drumul credinței pentru a pune în lumină cu claritate tot mai mare bucuria și entuziasmul reînnoit al întâlnirii cu Cristos*”.

Anul Credinței va începe cu evocarea a două mari evenimente: deschiderea *Conciliului Vatican II* (1962) și douăzeci de ani de la publicarea *Catehismului Bisericii Catolice* (1992). Conciliul Vatican II, în constituția dogmatică „*Lumen gentium*”, a subliniat adevărul de credință mereu actual, acela că „*Cristos este lumina neamurilor*” și vestirea Evangheliei „*să lumineze pe toți oamenii cu lumina lui Cristos, care strălucește pe chipul Bisericii*”.

Catehismul se situează pe linia Conciliului și prezintă doctrina catolică . Publicarea lui a fost o necesitate pentru Biserica Universală și pentru Bisericile particulare. Piața San Pietro va fi locul în care *se va deschide solemn Anul Credinței*, la 11 octombrie. Sf. Liturghie va fi celebrată solemn de către Sfântul Părinte, în concelebrare cu toți Părinții Sinodali, cu Președinții Conferințelor Episcopale din lume și cu Părinții conciliari încă în viață. *Anul Credinței* se va încheia la 24 noiembrie 2013, la solemnitatea Domnului nostru Isus Cristos, Regele Universului.

Calendarul evenimentelor este foarte bogat. Se poate vorbi de un calendar cu caracter universal la care va participa Sfântul Părinte, calendar deja publicat, și de un calendar al fiecărei dieceze. În acest timp al credinței în care vom intra, Biserica este chemată să vestească cu tărie Evanghelia, să transmită adevărurile credinței creștine pentru a-i fi înțeles fundamentul care este întâlnirea cu Cristos cel Înviat, Cel ce „*dă viață unui nou orizont*” existenței noastre.

Calendarul are stabilite, în anumite zile ale anului, evenimentele majore. *Primul eveniment, duminică, 21 octombrie, va fi canonizarea a șase martiri și mărturisitori ai credinței; la 25 ianuarie 2013, tradiționala celebrare din Bazilica Sf. Pavel din afara zidurilor; duminica din 28 aprilie va fi dedicată copiilor și adolescenților care au primit Sacramentul Mirului; duminica din 16 iunie va fi dedicată mărturisirii Evangheliei vieții; duminică, 13 octombrie, va fi ziua mișcărilor mariane.* Calendarul oferă și numeroase evenimente cu caracter cultural, arta, literatura, muzica și pictura fiind căi de trăire și exprimare a credinței.

Poarta Credinței ni se deschide larg în față ca să-l privim pe Cristos, mereu prezent în mijlocul nostru, „*în toate zilele până la sfârșitul lumii*” (Mt.28,20).

Credința este „*un dar*” care trebuie „*redescoperit, cultivat și mărturisit*”, pentru ca fiecare dintre noi „*să trăim frumusețea și bucuria faptului de a fi creștin*”. Să trăim această frumusețe și bucurie împreună cu cei de lângă noi și cu catolicii din întreaga lume și, împreună, în lumea descumpănită de azi, să-L facem cunoscut pe Cristos, cum spune Cardinalul Henri de Lubac „*prin noi Isus Cristos să continue să fie vestit, prin noi El să continue să fie vizibil*”.

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Despre rugăciune

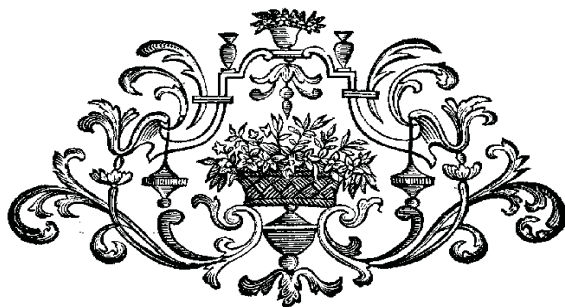
Sfântul Augustin ne spune că cine știe să se roage cum trebuie știe și să trăiască cum trebuie. Noi simțim că atunci când ne-am făcut bine rugăciunea, ne simțim mai liniștiți ca de obicei și simțim cum crește bucuria în sufletul nostru, zelul și hotărârile sfinte. Însă îndată ce ne îndepărtăm de rugăciune, ne dăm seama de adevărul spus de Sf. Bonaventura: sufletul începe să slăbească și să piardă curajul pentru lucrurile bune și pentru cele cerești, în timp ce înclinările rele se deșteaptă.

Părintele spiritual

din Alfonso Rodriquez, SJ

“Calea Desăvârșirii Creștine”, vol. I,

Oradea 1933

SUMAR

Editorial.....	2	“Mergi și fă și tu la fel”.....	13
Cuvântare înainte de Sfânta		Parabola bunului samaritan în	
Împărtășanie.....	4	gravură și pictură.....	15
Ion Agaârbiceanu, continuator		Crucea este mărirea lui	
al Școlii Ardelene.....	5	Isus Cristos.....	18
Pagini bilingve.....	10	Voluntari italieni în Oradea.....	20

Cuvântare înainte de Sfânta Împărtășanie

Isus este aici și vă dorește.

În acest fel a chemat Marta pe sora ei, Maria, la Isus.

Așa vă chem eu pe voi: Isus e pe Altar și vă dorește.

Plăcerea Lui este să locuiască în inimile voastre, să le înfrumusețeze, să vă întărească și să vă ducă la Ceruri.

Isus e pe Altar, ascuns sub chipul Pâinii și al Vinului. Așa cum s-a făcut mic copilăș, așa cum s-a smerit pe cruce, astfel și acum s-a făcut hrană pentru sufletele noastre.

Dar să știm că Isus de pe Altar este Domnul Cerului și al Pământului. El a presărat luceferi pe ceruri. El a risipit florile pe câmpuri. El a creat sufletele noastre. El le va judeca. El ne-a mântuit. El ne va învia. Prin El toate s-au făcut și fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut.

Isus e aici pe Altar, ascuns sub forma Pâinii și sub chipul Vinului. Care Isus? Acel Isus care a înviat pe fiul văduvei din Naim și pe fiica Iairului, micuța Talita; Isus, care s-a atins de ochii orbilor și-au văzut, de limba mușilor și-au vorbit, de urechile surzilor și-au auzit. Același Isus, care a zis slăbănogului: „Scoală-te!” Leprosului: „Curățește-te!” Și lui Lazăr cel din mormânt” „Vino afară!”

Isus e aici pe Altar.

Isus care a potolit furtuna mării, a înmulțit pâinile cu puterea Lui, a scos dracii care legau sărmanele suflete.

Episcop Ioan Suciu

Ion Agârbiceanu, continuator al Școlii Ardelene

12 septembrie 1882 - 28 mai 1963

„...oricâte modificări au răscolit istoria, societatea și literatura românească, Ion Agârbiceanu ne apare neașteptat de actual”

Mircea Zăciu

La 12 septembrie se împlinesc 130 de ani de la nașterea Părintelui și scriitorului Ion Agârbiceanu. Deși evocarea Părintelui Ion Agârbiceanu se impune, este chiar o datorie, fiind unul din oamenii mari ai Bisericii Române Unite cu Roma, ai culturii și literaturii române, cunoscând mersul lucrurilor, știm că prea puțini vor fi aceia care o vor face.

În adevăr, scriitorul Ion Agârbiceanu a fost preot greco-catolic, la început într-un sat din Munții Apuseni, Bucium-Sașa, apoi paroh al Clujului și Canonic al Diecezei de Cluj-Gherla.

S-a format în „*citadela culturii*” din Transilvania, la școlile Blajului, unde a avut profesori-apostoli, spirite luminate, creatori de cultură, erudiți, modești și de înaltă ținută morală, intransigenți până la jertfa vieții pentru apărarea *credinței și a adevărului*. Blajul i-a cunoscut primele scrieri și tot Blajul i-a conturat personalitatea și opera. S-a format în spiritul Școlii Ardelene, s-a identificat cu înaintașii, își simțea inima lui lângă inima lor „*de care, spunea, mă leagă porunca tuturor strămoșilor, simt puternica lor bătaie vie și ascult șoapta caldă ce pornește din adâncul sufletului. Îmi descopăr capul și ascult ca în*

biserică” („Ceasuri de seară cu Ion Agârbiceanu” - Mărturii - Comentarii - Arhivă, O carte gândită și alcătuită de Mircea Zăciu, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, p. 366). Facultatea de Teologie a urmat-o la Universitatea Regală din Budapesta. Au fost anii în care și-a desăvârșit cultura, dar și anii în care a continuat să scrie.

Părintele Agârbiceanu a preluat *crezul* Școlii Ardelene și i-a dat viață, fapt ce se regăsește în *omul, preotul și scriitorul* care a fost.

„*Puțini sunt cei care ar putea afirma că au stat în intimitatea acestui mare timid; majoritatea l-au văzut fugăr, în ultimii ani; au rămas marcați totuși de forța iradiantă a unei prezențe blânde, tăcute, trăgându-și energia dintr-o candoare niciodată trădată*”, ne mărturisește istoricul și criticul literar Mircea Zăciu.

În „*Amințirile*” sale din volumul „*Ceasuri de seară cu Ion Agârbiceanu*”, Ovidiu Papadima evocă una din serile de „*Mărturisiri literare*”, organizate de prof. D. Caracostea, în 1932, pe lângă Seminarul catedrei de Istoria literaturii române și moderne a Facultății de Litere din București, seară care l-a

(continuare în pag. 6)

avut invitat pe Preotul și scriitorul Ion Agârbiceanu. Portretul schițat este opus, chiar șocant, cu al unui alt invitat, tot scriitor și preot, dar ortodox, Gala Galaction. Pe acesta din urmă Papadima nu și-l putea închipui decât *„alergând prin București, în veșnica agitație a facerii de bine oricui, cu barba și sutana fluturând în vânt[...] cu gesturile sale largi, ca de îmbrățișare și binecuvântare.”* (Op. cit. p. 34).

Contrar lui Gala Galaction, Părintele Ion Agârbiceanu *„fusese în seara aceea de o sinceritate deloc spectaculoasă, dezvăluindu-se întreg așa cum era, ca și cum ar fi vorbit doar unui prieten”* (Op. cit. p.34).

Toți marii oameni ai culturii noastre, care l-au cunoscut, au rămas tulburați de prezența Părintelui Ion Agârbiceanu, nu aceasta era imaginea preotului cu care erau obișnuiți. Eugen Lovinescu își amintește: *„Zărisem deodată pe Calea Victoriei, în mijlocul lumii cunoscute, un om de aiurea, străin în port și în chip. Un bărbat bine încheșat, cu trăsături totuși delicate, ca și cum n-ar fi fost bătute de soarele și vântul Abruzilor, blond și, de sub bolta frunței căruia străluceau doi ochi unde puteai ceti deodată întreg sufletul, - un suflet nu aprig, nu aprins, ci blând, visător, idealist, un suflet mai mult de poet, care la cea dintâi atingere cu asprimile vieții*

lovește din aripi pentru a se ridica la înălțimile albastre. Era Părintele Ion Agârbiceanu, descălicat din munții lui în cetatea grijelor, trușilor și năzuințelor noastre. Îl vedeai stângaci în vorbă necunoscând oamenii ce-l înconjurau, dar mergând cu fruntea sus, odihnindu-și seninii lui ochi peste măririle noastre, ce nu-i speriau sficiunea pe care i-o puteai ceti totuși în suflet. Și l-am primit ca pe un sol venit dintr-o lume dragă, atât de aproape de sufletul nostru...” (Op. cit. p. 111).

Oricâte evocări am căuta la contemporanii săi, le-am găsi apropiate, aceleași. Oct. C. Tăslăuanu le sintetizează în cuvintele: *„semăna cu un fluviu cu ape limpezi, în care Cerul își oglindește frumusețea și tainele”*. Un preot atât de aproape de sfințenie!

Volumul *„Fața de lumină a creștinismului - Meditații”* - 1943 -, dezvăluie chipul interior al preotului - scriitor, definit de tăria credinței în Dumnezeu și trăirea Evangheliei, care aduce în sufletul nostru fericirea cea mai înaltă. Evanghelia vieții ar schimba fața lumii, ne asigură I. Agârbiceanu, *„ar putea coborî Împărăția lui Dumnezeu dacă toți oamenii ar trăi după Evanghelie, dacă ar merge pe urmele lui Isus”*. Îl definește de asemenea credința în Biserica Catolică și bucuria de a fi și românii greco-catolici în Biserica cea adevărată a lui Cristos condusă de
(continuare în pag. 7)

Papa de la Roma.

Suprimarea atât de violentă a Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică în 1948, Biserica sa, îl face Părintele Ion Agârbiceanu să se simtă îngenuncheat pe pământul țării sale. Mircea Zaciu mărturisește că îi era imposibil să intuiască adâncimea stratului de durere care îl stăpânea. Într-o călătorie făcută împreună la București, cu trenul, își amintește profesorul Zaciu, „*îl simțeam undeva adânc mișcat, de o agitație interioară, greu stăpânită. Trecusem printr-o mică stație în mijlocul unui câmp multicolor: Valea Florilor. <Aici veneam uneori, când eram parohul Clujului>. Lungă tăcere. La Blaj, se ridică să vadă vechea stampă a orașelului ațipit. <Școlile>, zise doar. În atitudinea lui mi se păru că era un omagiu*” (Op. cit., p.107). Undeva, în scrierile sale, Agârbiceanu vorbește despre eroismul creștin. Este un erou creștin cel care slujește și apără „*Adevărul, Dreptatea și Binele etic, al său, al altora, al lumii întregi*”, spune Părintele. Fiind fidel Bisericii Greco-Catolice, apărând-o în timpul persecuției, mărturisindu-se greco-catolic în anii în care o astfel de mărturisire însemna închisoare, Părintele Agârbiceanu este un erou creștin. Trecând peste pericolul care îl amenința, în toți anii persecuției, oriunde s-a găsit, Părintele era întotdeauna în reverenda greco-catolică, neagră, lungă, cu șir de

nasturi urcând până la baza gâtului. Reverenda Părintelui era mai mult decât un simbol.

În condițiile statului comunist, refuzul de a-și trăda credința catolică i-a adus continue suferințe, care se adăugau la cele existente deja: statutul de preot greco-catolic și opera sa moral-creștină. Toate acestea au dus la tăcerea nemeritată, la izolarea completă din partea societății și la o neîncredere a scriitorului în oameni. „*Fără nici o slujbă și discret cum era, Ion Agârbiceanu apărea tot mai rar prin oraș [...] Ca să-l vezi, trebuia să te strecoari, mai ales dimineața, când prozatorul apărea în piața din apropierea străzii Andrei Mureșan [...] Căra o straiță grea, bine îndesată, cu mâinile acele mari, de plugar, nu de scriitor*”, (Ion Brad în „Ceasuri de seară cu Ion Agârbiceanu”, p. 55). În același volum, Ana Blandiana are o altă evocare dureroasă a Părintelui, întâlnit într-un autobuz supraaglomerat: „*am descifrat în masa de oameni strivindu-se unul pe altul în înghesuiala dintre scaune, spatele aplecat al unui bătrân căruia am vrut să-i cedez locul. Dar bătrânul nu era singur, ci cu o bătrânică, încă și mai fragilă, și mai pâlpâitoare decât el, pe care a chemat-o, mulțumindu-mi, în numele ei, să se așeze. El a rămas în picioare [...] Atunci l-am recunoscut. Nu-mi venea să cred; îmi venea să lovesc și să-i resping pe cei ce*

(continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

îl împingeau din spate, făcându-l să se clatine pe picioare; îmi venea să-i smulg pe toți de pe scaune și să le strig: Nu-l recunoașteți? Este Ion Agârbiceanu!” (Ana Blandiana, Op. cit., p78).

Crezul literar și uman al Părintelui: **„O operă literară care nu adaugă nimic la gândul nostru, la voința și simțirea noastră, la bucuria noastră de viață, cred că e zadarnic scrisă, zadarnic citită”**, expus **„cu simplitate și blândețe”**, cât și dorința de a face tot ce este bun pentru oameni, pentru **„a-i feri de răătăcirii și umilințe”**, se identifică **„marilor dascăli tutelari ai Ardealului, Inochentie Micu, Samuil Micu, Gheorghe Șincai și Petru Maior”**, afirmă Augustin Buzura (Op. cit. p. 100).

De prin 1956, la Cluj, în unele „cercuri literare”, printre care și cel al Universității, începe să se contureze interes pentru opera și personalitatea lui Ion Agârbiceanu din partea foștilor elevi ai Blajului, Dumitru Mircea, Aurel Martin și Aurel Gurghianu, dar și al cadrelor universitare Mircea Zăciu, greco-catolic, Romul Munteanu și Ion Vlad. De asemenea, Ion Breazu (1901-1958), și el fost elev al Blajului, profesor la Facultatea de Litere a Universității din Cluj.

La propunerea lui M. Zăciu, de a i se reedita povestirile, Părintele Ion Agârbiceanu îl derutează: **„...tace. Nu-mi pot da seama dacă ideea îl interesează sau nu; dacă faptul că un tânăr din lumea de azi și-a adus**

aminte de el îl mișcă sau îl lasă indiferent. Când începe să răspundă propunerii mele, nu e nici o urmă de efuziune sau sentimentalitate în vocea lui. O simplă constatare detașată, despre uitarea în care trăiește” (Op. cit. p. 105).

În 1962, profesorul Mircea Zăciu se îngrijește de apariția primului volum din **„Opere”**, pe care îl prefațează; volumul este continuat de seria de **„Opere”**, până la șaisprezece. Desigur, scrierile teologice nu au fost acceptate, dar apar după 1989, prin străduința domnului profesor Ion Buzași, sunt volumele: **„Fața de lumină a creștinismului”**, **„Căile fericirii” și „Ion Agârbiceanu și ASTRA”**, antologie și prefață de Ion Buzași și Radu Gavrilă; cartea pune în lumină activitatea Părintelui Agârbiceanu, în spiritul Școlii Ardelene, în cadrul Asociației ASTRA, pentru emanciparea culturală a românilor.

Volumele editate de Mircea Zăciu sunt frumoase, se impun prin stil și eleganță: copertele din material textil gri-deschis, sus, în colțul din dreapta, un mic medalion negru, pe care este imprimat, în auriu, monograma autorului.

Cuprinsă în întregul ei, opera Părintelui Agârbiceanu este **„o cronică transilvană și ea a rămas până acum și singura în literatura noastră”**, susține, întemeiat, D. Vatmaniuc.

Cititorul de azi are în față
(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

opera unui preot care cunoaște satul transilvănean, oamenii și suferințele lor, cunoaște sufletul omului, întunericul și lumina în toată profunzimea lor, durerea și zbuciumul, conștiința greșelii și a păcatului, zguduitoarea părere de rău. Ion Agârbiceanu este singurul scriitor din literatura noastră care le aduce, din viziunea celui ce slujește la altar, în pagina scrisă, în artă. În atenția prozatorului este morala creștină spre care, cu deosebit tact, îndreaptă sufletul omului, ca să fie salvat, pentru că **„în creștinism esențialul nu e de câte ori cazi înfrânt în drumul idealului, ci de câte ori te ridici, nici dacă ai ajuns la piscul suprem, ci dacă ai voit să ajungi și ai asudat sudori de sânge să ajungi”**.

Nu putem enumera toate titlurile prozei lui Agârbiceanu, articole, schițe, povestiri, nuvele și romane, scrise timp de 60 de ani, amintim doar câteva: **„Două iubiri”**, **„În întuneric”**, **„Vâlva băilor”**, **„Fefelega”**, **„Luminița”**, **„Vârvoara”**, **„Ceasul rău”**, **„Iarnă grea”**, **„Baba Ilina se gătește de drum”**, **„Moartea clopotarului”**, proze care cuprind intensă suferință omenească cunoscută ca preot în Munții Apuseni; volumele de nuvele **„Popa Man”**, **„Chipuri de ceară”**, **„Spaima”**, **„Prăpastia”**, **„Singurătate”**, **„Primăvara”**, volumul de proze scurte cu observații asupra corespondenței om-natură, **„File din cartea naturii”** și romanele **„Arhanghelii”**, **„Licean...**

odinioară”, **„Domnișoara Ana”**, **„Legea trupului”**, **„Legea minții”** etc.

Tot foștii elevi ai Blajului amintiți, la care menționăm și numele poetului Ion Brad, și el fost elev al Blajului, și al profesorului Mircea Zaciu, au dorit să-l onoreze pe Ion Agârbiceanu la o reuniune a scriitorilor. Părintelui nu-i venea să creadă, de atât de mult timp era **„bătrân uitat de lume”**, și a acceptat punând o singură condiție: **„să nu-l declarăm cumva comunist”**, el fiind preot. A venit la întrunirea literară în știuta reverență.

Azi și oricând, opera Părintelui Agârbiceanu trebuie citită și recită, căci legile moralei creștine pe care le susține sunt valori eterne, nu sunt legate de un anumit timp. Părintele Ion Agârbiceanu are un loc distinct în literatura română, este unul dintre cei mai mari prozatori. Ion Breazu susține că **„Opera lui Ion Agârbiceanu rămâne printre cele mai bogate și mai autentice...”** din literatura noastră, iar Emil Gârleanu afirmă că vorbind despre Părintele Agârbiceanu, vorbim despre **„un mare și adânc scriitor, poate despre cel mai adânc scriitor de astăzi al nostru”**.

La 130 de ani de la naștere, gândul, rugăciunea și scrisul nostru vor să fie un pios omagiu adus **„Sfântului Părinte al literaturii române”**, Ion Agârbiceanu.

Otilia BĂLAȘ

PAGES BILINGUES

Association des Amis de l'Église Gréco-Catholique de Roumanie, Blaj

“C'est ce que derange qui fait vivre”

Cardinal Alexandru Todea

En avril 2001, avec les Peres Christian Mellon, S.J., secrétaire national de la Commission „Justice et Paix”, et Jean-François Desclaux, lazariste, ancien supérieur du Séminaire des Carmes et professeur à l'Institut Catholique de Paris, qui s'occupe depuis plusieurs années de faire venir quelques séminaristes gréco-catholiques recommandés par leurs évêques pour des études supérieures en France.

Nous nous arrêtons pour la première fois à Sighet: le Père Marius Visovan, prêtre gréco-catholique, nous fait visiter l'église qu'il a construite avec ses paroissiens et nous conseille d'aller photographier l'ancienne église de sa paroisse que les Orthodoxes vont démolir. Nous visitons aussi le Mémorial installé dans l'ancienne prison de Sighet où sont morts tant de martyrs. On se remémore avec émotion les récits de Mgr. Ploscaru!

En avril 2002, Mgr. Olivier de Berranger, évêque de St. Denis et notre nouvel „évêque référent”, nous conseille de faire traduire en roumain des ouvrages théologiques de base, à commencer par les principaux ouvrages du Cardinal Henri de Lubac. „Méditation sur l'Eglise” en premier. Les évêques roumains approuvent des deux mains.

En avril 2003, Mgr. Michel Dubost, évêque d'Evry est impressionné par la force de cette Eglise: ***„Malgré ses faiblesses et sa pauvreté, elle a sa source dans la foi des martyrs. Sa volonté de bâtir en son énergie sont évidentes”.***

(a suivre)

„Ceea ce ne deranjează ne face să trăim”

Cardinal Alexandru Todea

În aprilie 2003, cu Părintele Christian Mellon S.J., secretar național al Comisiei „Justiție și Pace”, și cu Jean-Francois Desclaux, lazarist, fost superior al Seminarului de Carmes și profesor al Institutului Catolic din Paris, care se ocupă de mai mulți ani de primirea seminariștilor greco-catolici recomandați de Episcopii lor pentru studii superioare în Franța.

Ne-am oprit pentru prima dată la Sighet: cu Părintele Marius Vișovan, preot greco-catolic, am vizitat biserica pe care a construit-o cu credincioșii săi, Părintele ne-a sfătuit să fotografiem vechea biserică parohială pe care ortodocșii vreau să o demoleze. De asemenea, am vizitat „Memorialul” din vechea închisoare din Sighet unde au murit atâția martiri. Să ne amintim cu emoție versurile Mgr. Ploscaru!

În aprilie 2002, Mgr. Olivier Berranger, Episcop de St. Denis și noul nostru „episcop referent”, ne-a sfătuit să traducem în limba română opere teologice de bază, să începem cu principalele opere ale Cardinalului Henri de Lubac, cu „*Meditații asupra Bisericii*”. Episcopii greco-catolici au primit vestea cu entuziasm, cu amândouă mâinile.

În aprilie 2003, Mgr. Michel Dubost, Episcop de Evry a fost impresionat de forța acestei Biserici: „*În pofida slăbiciunii și a sărăciei sale, ea își are izvorul în credința martirilor. Voința sa de a construi și energia sunt evidente*”.

(va urma)

„Mergi și fă și tu la fel”!

Papa Ioan Paul al II-lea într-una din enciclicile sale afirmă: „Cristos s-a unit cu fiecare om” prin urmare „toate căile Bisericii conduc spre om”. Adevărații discipoli ai lui Isus știu că Învățătorul lor îi cheamă și îi trimite să slujească omul, orice om. Este învățătura sa care reiese din parabola Samariteanului milostiv (Lc. 10, 25-37), asupra căreia ne-am propus să ne oprim în acest număr al revistei noastre.

Există un secret pentru „a moșteni viața veșnică”, adică pentru a se realiza pe deplin și a ajunge la fericirea perfectă? Acest secret ni-l dezvăluie Cuvântul lui Dumnezeu. Iată-!: **„Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta... și pe aproapele tău ca pe tine însuși”**. Nu ajunge însă să cunoști acest secret. E nevoie să actualizăm Cuvântul care cere o legătură indisolubilă între porunca iubirii lui Dumnezeu și porunca iubirii aproapelui. **„Fă aceasta și vei fi viu”**. Orice gest e autentic dacă este mereu un gest de iubire față de Dumnezeu și în același timp față de aproapele. **„Și cine este aproapele meu?”**. Isus nu dă un răspuns teoretic, dar relatează un fapt: după ce a fost prezentată atitudinea de indiferență din partea preotului și a levitului față de omul grav rănit, iată gestul de iubire înfăptuit de un Samaritean, adică de un străin, un eretic pentru iudei. Gestul său arată anumite caracteristici esențiale ale

iubirii cerute de Isus:

- **Iubirea este universală**. Samariteanul ajută pe cel care îi era din punct de vedere social străin, chiar dușman. O iubire deci care nu discriminează, nu exclude pe niciunul. Nu ține cont de culoarea pielii, de culoarea politică, religioasă, ideologică; dar ia act că are de-a face cu un **om**: **„Un om cobora de la Ierusalim la Ierihon”**. Și acest **„om”**, personajul principal al parabolei, pus în scenă încă de la început, mai întâi în legătură (eșuată) cu preotul și cu levitul, și mai apoi în relație (înfăptuită) cu Samariteanul. Este pur și simplu un **om** și ca atare stârnește compasiunea în Samaritean.

- **Iubirea este curajoasă**, nu se teme să riște și să implice întreaga persoană. Dacă primii doi nu s-au oprit, din motive de puritate ritualică, dar și de frică, căci dacă zăboveau, puteau să suporte aceeași soartă ca a aceluia nefericit căzut în mâinile tâlharilor.

- **Iubirea este generoasă** întru totul, nu se mulțumește cu o intervenție imediată, dar se îngrijește și de viitorul acestui om și implică și pe alții în îngrijirea lui. Cheia comportamentului Samariteanului o aflăm în aceste două verbe: **„îl văzu și i se făcu milă de el”**. Mila explică și provoacă apropierea sa de cel rănit cu toate acțiunile care exprimă ajutorul eficace și concret. Practic verbul „i se făcu milă” în limba

(continuare în pag. 13)

(urmare din pag. 12)

greacă a Evangheliei înseamnă „a te simți tulburat în interior” și e adesea folosit pentru a indica gingășia unei mame în fața fiului care suferă. Nu e vorba deci de o compătimire emotivă și superficială, dar se înțelege o atitudine de participare și implicare. E o empatie în realitatea celuilalt, o „**pătimire și simțire cu celălalt**”.

Aceasta reiese încă mai bine dacă observăm cum comportamentul Samariteanului se deosebește net de cel al celor doi reprezentanți ai cultului. Toți trei sosesc, văd. Primii doi, însă, trec mai departe, în timp ce al treilea se apropie, pentru că văzându-l, s-a ivit în el compasiunea.

În gestul Samariteanului Isus arată cum iubirea adevărată „**descentralizează**”, în sensul că nu-i mai consider pe ceilalți în funcție de legătura lor cu mine, rotindu-se totul

în jurul meu; dar mă consider pe mine în raport cu ceilalți. Nu mai sunt eu în centrul atenției, dar celălalt.

Exemplul Samariteanului subliniază **legătura strânsă între iubirea lui Dumnezeu și cea a aproapelui**: cultul separat de iubire e steril, chiar fals. E ceea ce nu au înțeles preotul și levitul. Au rămas prizonieri ai schemelor lor mentale. Nu au știut să discearnă voința lui Dumnezeu care în acel moment cerea întârzierea lor sau absența lor de la actele de cult pentru a-i oferi tocmai cultul adevărat (iubirea) în acel loc profan departe de templul din Ierusalim. Cultul autentic însă a fost oferit de Samaritean. Omul rănit era într-adevăr templul lui Dumnezeu.

Nu au înțeles că binele, iubirea nu doar că nu are frontiere; dar trebuie să fie „**inventată**” printr-o capacitate

creativă în situațiile dintre cele mai stranii și imprevizibile în care fiecare din noi s-ar putea afla. Nu au înțeles că iubirea nu e o măsură ce se poate aplica tuturor în mod egal, ca un clișeu; dar

(continuare în pag. 14)

(urmare din pag. 13)

fiecare este iubit în manieră unică și irepetabilă.

Și noi de atâtea ori suntem prizonieri ai unor anume atitudini care ne blochează și ne împiedică să-l iubim cu prioritate pe aproapele. Spre exemplificare enumerăm trei astfel de atitudini:

- **Graba:** toți aleargă. E atât de greu să găsești pe cineva care are timp pentru tine, care știe să „piardă timp”, care știe să „întrerupă” propriile activități pentru a ți se dărui cu toată atenția. Care nu-ți răspunde: „Am treabă!”, ci: „Acum sunt ocupat cu tine!”. Nu-ți spune: „Numai tu îmi lipseai”. Ci: „Ești doar tu!”.

- **Frica** unei noi îndatoriri, frica de a fi deranjați, căutarea propriilor comodități, dorința de a fi lăsați în pace.

- **Căutarea de pretexte** pentru „a ne afișa”; suntem foarte buni a descoperi, a inventa, a construi pretexte.

E necesară, atunci, o veghere continuă. Noi suntem într-adevăr în mod instinctiv aplecați spre a lua distanță de celălalt, spre a-l refuza, pentru că vedem în celălalt un posibil pericol pentru autonomia noastră, pentru libertatea noastră, pentru liniștea noastră.

Isus a răspuns amplu întrebării „**Cine este aproapele meu?**”. Aproapele pe care trebuie să-l iubim cu toate modalitățile concrete trăite și de Samaritean, este orice persoană care se află în necesitate. Isus, încheind istorisirea sa, lansează însă altfel întrebarea: „**Care dintre cei trei ți se**

pare că a fost aproapele celui ce a căzut între tâlhari?”. Cărturarul răspunde: Cel ce a avut milă de dânsul”. În mod literar: **cel ce a folosit milă.**

Nu contează atât a ști cine este celălalt pe care trebuie să-l iubim, dar mai curând, a mă decide de a face un pas spre celălalt, a mă face aproape, aproapele celuilalt, „**a mă face altul**”. **Ca și Samariteanul, ca și Isus însuși**, care în mod discret în această parabolă vorbește despre sine, despre istoria sa de solidaritate și împărtășire totală cu noi oamenii răniți și bolnavi. O istorie de iubire care în fiecare zi la Sf. Liturghie este amintită și rețrăită: „**Mergi și fă și tu la fel**”.

Iată deci în sinteză mesajul mereu actual al acestei pagini din Evanghelie: pentru a avea viața veșnică e nevoie a-l iubi pe Dumnezeu din toată inima, și inseparabil, a-l iubi pe aproapele. În ce manieră? Lăsându-mă călăuzit de compasiunea care mă face „**aproape**” și solidar cu orice om, gata de „**a avea, a folosi milă**”. Calea spre viață, de-acum este compasiunea activă și implicarea milostivă, care își au în Isus modelul și izvorul. Isus, samariteanul milostiv, și astăzi continuă să ajute omul care zace rănit la marginea drumului, simbolul oricărui om sărman care are nevoie de ajutorul și atenția noastră concretă. Isus care, se ascunde chiar și în omul rănit, primește atenția mea milostivă și mă roagă: „Nu mă refuza. Sunt Isus!”

Pr. Mihai VĂTĂMĂNELU
OFMConv.

PARABOLA BUNULUI SAMARITAN ÎN GRAVURĂ ȘI PICTURĂ

În parabola Bunului Samaritan Isus definește fără echivoc cine este *aproapele nostru* și cum trebuie să ne comportăm față de el, atât pentru contemporanii săi cât și pentru noi. Problema identificării aproapelui rămâne intactă pentru oamenii secolului XXI, după cum și problema modului în care îl tratez. Măcar pentru a ne comporta corect. Nu? Oricum, vom da seama Cuiva. Ar fi bine să ne gândim la asta.

Tema parabolei i-a preocupat mult pe artiști, motiv pentru care operele de artă legate de Bunul Samaritan sunt numeroase. Doresc să încep ilustrarea comentariului parabolei cu o gravură a lui Julius Schnorr extrasă dintr-o Biblie în imagini apărută între anii 1851 și 1860.

Julius Schnorr, Bunul Samaritan,
sau *Samaritanul milostiv*

Omul rănit și jefuit este culcat pe pământ. Parabola nu-i dezvăluie identitatea rasială. Preotul și levitul care trec pe lângă el, îl ignoră ca pe un impur, nu-i interesează prea mult starea omului rănit. Gravura îi reprezintă în fundal, la distanțe diferite, în funcție de momentul când l-au ignorat pe aproapele lor. Samaritanul este aplecat deasupra omului, îi îngrijește rănilor și-l va urca în spatele măgărușului pe care-l are în stânga sa.

Pictura lui Rembrandt pune în evidență momentul în care samaritanul l-a adus pe rănit la un han. Personalul hanului îl ia pe rănit de pe cal (Rembrandt nu folosește același animal de povară ca Schnorr, iar Evanghelia spune doar că
(continuare în pag. 16)

(urmare din pag. 15)

Samariteanul l-a pus pe “dobitocul său”), iar el discută cu hangiul și putem deduce că plătește cei ”doi dinari” pentru îngrijirea rănitului și promite (cum spune textul Evangheliei) că va reveni și va încheia socotelile.

Rembrandt Harmenszoon van Rijn,
Bunul Samaritean, 1632-1633, Wallace
collection, Londra

Eugène Delacroix, pictor rebel, personalitate năvalnică, precursor al pictorilor ”romantici” nu a fost apreciat prea mult la începutul carierei sale artistice, dar s-a încapățânat urmându-și drumul și credo-ul: „*Nimeni și nimic nu mă împiedică să percep lucrurile așa cum vreau eu*”.

Peisajul în care are loc scena este practic inexistent, incert, imposibil de localizat. Este oriunde indiferența nu ne oprește la marginea drumului, lângă

aproapele nostru. Un drum care duce nu știu unde și un om-umbră care iese din scena pe care a refuzat să o vadă.

Scena centrală însă este puternic luminată de o sursă localizabilă undeva sus, în afara pânzei. De altfel, scena centrală este practic singurul lucru pe care-l vedem, o scenă frapantă : un om îmbrăcat în mantie roșie în centru. El ține în brațe corpul altui om aproape gol, plin de sânge, pe care încearcă cu greutate să-l ridice pe cal. Întregul corp este încordat, arcuit, în efortul de a ridica greutatea.

Construcția tabloului și momentul acțiunii l-au impresionat mult pe Van Gogh, care puțin înainte de moarte a dat propria interpretare a acestui moment, bineînțeles în propriul stil coloristic și pictural.

Eugene Delacroix, Bunul Samaritean, 1849

Trebuie semnalat faptul că în Evul Mediu, în arta vitraliului, *imaginea Bunului Samaritean* este aproape peste tot (Chartres, Bourges, Sens) legată de *Căderea lui Adam*. Adam este plasat, din punct de vedere simbolic, oarecum simetric față de Bunul Samaritean, Mântuitorul Isus Christos însuși. În logica acestei interpretări omul atacat îl reprezintă pe Adam după căderea sa. Ierusalimul pe care-l părăsește călătorul este Paradisul. Ierihonul, ținta spre care ne spune Evanghelia că se îndreaptă omul, este lumea coruptă. Hoții sunt forțele răului, ostile, rănilile ar fi păcatele, iar preotul reprezintă Legea, după cum levitul îi reprezintă pe Profeți. Hanul care-l primește pe rănit ar fi Biserica, iar când Bunul Samaritean, adică Isus Mântuitorul, pleacă și declară că va reveni, trebuie să înțelegem că El promite Întoarcerea Sa pe Pământ.

Ioan SORAN

Avertisment

Textul publicat este constituit pe baza unor surse Internet, dintre care:

http://imagesbible.com/FICHES/F_N_bonsamaritain.htm
http://fr.wikipedia.org/wiki/Bon_Samaritain

Rugăciune către Preasfânta Inimă a lui Isus

O, Isuse al meu, care ai spus: „Adevăr zic vouă, cereți și veți primi, căutați și veți găsi, bateți și vi se va deschide!”, iată că eu bat, eu caut, eu îți cer harul

Tatăl nostru, Născătoare de Dumnezeu, Mărire Tatălui...

Preasfântă Inimă a lui Isus, eu cred și nădăjduiesc în Tine.

O, Isuse al meu, care ai spus: „Adevăr zic vouă, orice veți cere Tatălui Meu în numele Meu, El vă va dărui!”, iată că eu cer Tatălui Tău, în numele Tău, harul...

Tatăl nostru, Născătoare de Dumnezeu, Mărire Tatălui...

Preasfântă Inimă a lui Isus, eu cred și nădăjduiesc în Tine.

O, Isuse al meu care ai spus: „Adevăr zic vouă, cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece niciodată!”, iată că eu mă încred în sfințele Tale cuvinte și îți cer harul

Tatăl nostru, Născătoare de Dumnezeu, Mărire Tatălui...

Preasfântă Inimă a lui Isus, eu cred și nădăjduiesc în Tine.

O, Preasfântă Inimă a lui Isus, căreia îi este imposibil să nu aibă milă de cei necăjiți, ai milă de noi, sărmanii păcătoși și dăruiește-ne harurile pe care ți le cerem prin mijlocirea Inimii Neprihănite a Fecioarei Maria, Mama Ta și Mama noastră.

Sfinte Iosife, Tată crescător al Inimii Preasfinte a lui Isus, roagă-te pentru noi. Bucură-te, Regină...

CRUCEA ESTE MĂRIREA LUI CRISTOS

Mărire este măreția și grandoarea pe care oamenii o aducem divinității. Cuvântul mărire este sinonimul cuvântului glorie. Cel mai important concept este acela al gloriei lui Dumnezeu. Aceasta denotă revelația ființei, naturii și prezenței lui Dumnezeu printre oameni, revelație însoțită uneori și de fenomene fizice. Biblia evocă slava lui Dumnezeu care a însoțit pe israeliteni la ieșirea din Egipt și s-a arătat în norul care i-a condus în pustie. Nici un om nu poate vedea fața lui Dumnezeu și să trăiască, dar a fost revelată o viziune a măririi Lui. Se sugerează mai multe cu privire la caracterul lui Dumnezeu care trebuie făcut cunoscut oamenilor aici pe pământ.

Cuvântul mărire este folosit, cu deosebire, pentru a descrie revelația caracterului lui Dumnezeu în Persoana și lucrarea lui Isus Cristos. Gloria lui Dumnezeu a fost văzută de păstori la nașterea lui Cristos și de ucenicii Lui în trup. Slava Lui a fost revelată în mod deosebit în semne la nunta din Cana Galilei când „Și-a arătat mărire Sa” (In. 2,11) și pe muntele Tabor unde „S-a schimbat la față” înaintea apostolilor Petru, Iacov și Ioan „și a strălucit fața Lui ca soarele, iar veșmintele Lui s-au făcut albe ca lumina” (Mt. 17,1-2).

Cristos reflectă gloria divină. „Și Cuvântul s-a făcut trup și S-a

sălășluit între noi și am văzut mărire Lui” (In.1,14). Însă, gloria Lui va fi revelată mai deplin în exodul viitor de la Ierusalim și în toată plinătatea ei, la a doua venire a Sa. Învierea și înălțarea sunt privite de asemenea ca manifestări ale gloriei lui Dumnezeu în Cristos. Omul a fost făcut după chipul lui Dumnezeu și ca oglindă a gloriei Lui. Gloria lui Dumnezeu pe fața lui Cristos continuă să fie văzută și reflectată de Biserică care este mărire noului legământ.

Cât despre Cruce ea este adevărată mărire a lui Cristos. Mântuitorul înainte de răstignire a spus: „Părinte, a venit ceasul! Preamărește pe fiul Tău” (In. 17,1). Astfel Isus numește Crucea adevărată mărire. Despre faptul că Sfânta Cruce înseamnă mărire, Evanghelia vorbind despre Spiritul pe care aveau să-L primească cei care cred în Isus, precizează: „Căci nu era (dat) Spiritul pentru că Isus încă nu fusese preamărit” (In. 7,39). Ceea ce ne spune Sf. Evanghelist Ioan se referă la faptul că harul nu fusese încă dat, deoarece dușmănia față de oameni nu fusese încă pierdută de vreme ce crucea nu fusese înălțată.

Sf. Ioan Gură de Aur spune: „Pentru că Sfânta Cruce a risipit dușmănia lui Dumnezeu față de oameni, a adus împăcarea, a făcut

(continuare în pag. 19)

pământul Cer, i-a unit pe oameni cu îngerii, a stricat acropola morții, a paralizat puterea diavolului, a pierdut puterea păcatului, a scăpat pământul de înșelăciune, a readus adevărul, i-a alungat pe demoni, a stricat templele idolatre, a înălțat altare, a pierdut fumul jertfelor, a sădit virtutea, a întemeiat bisericile. Crucea este voia Tatălui, slava Fiului, bucuria Sfântului Spirit, lauda fericitului Apostol Pavel, pentru că zice: *«Iar mie să-mi fie a mă lăuda numai cu crucea Domnului nostru Isus Cristos prin care lumea este răstignită pentru mine, și eu pentru lume!»* (Gl. 6,14)”.

Crucea este mai luminoasă decât soarele, mai strălucitoare decât razele lui, pentru că atunci când soarele se întunecă, Crucea strălucește și soarele se întunecă nu pentru că dispare, ci pentru că este biruit de strălucirea Crucii! Cruce a sfâșiat zapisul păcatelor noastre, a făcut nefolositoare legea morții, Crucea este mărturia iubirii lui Dumnezeu. *„Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul - Născut L-a dat ca oricine crede să nu piară, ci să aibă viață veșnică”* (In.3,16). Și iarăși fericitul Pavel spune: *„dacă pe când eram vrăjmași ne-am împăcat cu Dumnezeu prin moartea Fiului Său, cu atât mai mult, împăcați fiind, ne vom mântui prin viața Lui”* (Rom. 5,10).

Sf. Ioan Gură de Aur afirmă iar: „Crucea este zidul cel tare, arma nebiruită, garanția celor bogați, bunătatea celor săraci, zidul de apărare a celor vânați, arma celor ce se luptă în războaie, pieirea patimilor, dobândirea virtuților, semn minunat și nemaîntâlnit. Crucea a deschis Raiul, l-a băgat în Rai pe tâlhar, a condus neamul omenesc, care urma să piară și nu era vrednic de Împărăția Cerurilor. Așadar, spune-mi atâtea bunuri s-au întâmplat și ne-au venit prin Cruce. De aceea Isus a zis: *«Cu ce dor am dorit să mănânc cu voi acest Paști mai înainte de patima Mea»* (Lc. 22,15). Și n-a spus-o la întâmplare, ci pentru că după seara Cinei urma Crucea”.

Crucea este mărirea cea nepieritoare a lui Isus. *„Nu trebuie oare ca Cristos să pătimească acestea și să intre în mărirea Sa?”* (Lc. 24,26). Isus a jertfit pe Cruce doar umanul cu patimile sale și a preamărit divinul prin care a adus mântuirea neamului omenesc după voia Tatălui. Bucuria Învierii celei de a treia zi a încununat mărirea Sa cu cununa adevărului și a fericirii noastre veșnice. Crucea nu este sfârșit, ci un nou început. Iubirea Sa dăruită pe cruce este noul vin ales destinat Sfintei Euharistii.

Crucii tale ne închinăm Cristoase și sfânta Învierea Ta o lăudăm și o mărim în veci!

Ioan MĂGERUȘANU

Voluntari italieni în Oradea

Un grup de tineri voluntari însoțiți de un preot și venind din trei parohii din Padova, au desfășurat un serviciu la Centrul Social *Maria Rosa*, cu multă bucurie și spirit de grup. Un grup mare și frumos, plin de valori și idealuri, cu multă generozitate s-au pus la „muncă” pentru a putea cunoaște o nouă realitate, nu prea cunoscută, aceea a Caritas-ului din Oradea.

Administratorul Centrului Social i-a primit prezentându-le ce este Caritas-ul, coordonatorul Departamentului de Asistență Socială le-a explicat rolul asistentului social în Caritas, în serviciul celor săraci; iar coordonatorul Centrului de Îngrijire la Domiciliu le-a povestit despre serviciul acordat celor în vârstă precum și despre serviciul medical din România. Au fost interesați despre rolul Statului în mediul social și s-au pus apoi la treabă făcând o curățenie generală în Centru Social pentru că, nu-i așa, în această „casă” trebuie să îi primim pe cei care bat la ușă în fiecare zi cerând ajutor.

Au petrecut apoi ore fericite în compania copiilor rromi și s-au jucat cu ei. Au fost în mijlocul lor chiar dacă nu cunoșteau limba.

O parte dintre fetele din grup au stat împreună cu tânăra mamă din Centrul Maternal pe care am găzduit-o pe o perioadă de 7 luni, și au văzut ce înseamnă să crești un copil, singură, fără ajutorul nimănu.

La sfârșitul perioadei, tinerii au înțeles lucrarea pe care o întreprindem aici și cu ajutorul lor sperăm că în viitor vom putea continua să facem ceva mai mult pentru săracii comunității noastre. Mulțumim tinerilor, ați fost mari!

Alessandra CROVASCE

Colectivul redacțional:

Director: prof. Otilia BĂLAȘ

Secretar de redacție: Pr. Olimpiu TODOREAN

Redactori: Pr. Ioan ERDELI

Tehnoredactare computerizată: Pr. Olimpiu Todorean

Adresa: Redacția CALEA DESĂVÂRȘIRII
Str. Gen. Magheru, 3/5 - ORADEA -3700 (BH)